

[Søg POV](#)

[Om POV](#)

[Støt POV](#)

POINT OF VIEW INTERNATIONAL

[Nyhed - Tilmeld dig POV's Ugebrev her](#)



Lotte Ladegaard ▾

[Støt skribentens arbejde her](#) ➔



29/07-2018 | [f](#) [t](#) [in](#)

Bog om Bangladesh er en gave pakket ind i kancellisprog

ANMELDELSE – Danmark og Bangladesh er på mange måder viklet ind i hinanden. Alligevel har det indtil nu ikke været muligt at læse en samlet beskrivelse af landet på dansk, og mange danskere ved forbavsende lidt om Bangladesh. Lotte Ladegaard har selv boet og arbejdet i Bangladesh i en årrække, og anmelder bogen ”Bangladesh. Udvikling i en globaliseret verden,” som er udkommet på Roskilde Universitetsforlag. Bogen er relevant og spændende, men den er også behæftet med en del sproglige udfordringer, skriver hun.

En bog om Bangladesh på dansk. Det er et særsyn. Faktisk findes der ingen samlet beskrivelse af landet på dansk, ifølge forfatterne til ”[Bangladesh. Udvikling i en globaliseret verden](#),” der netop er udkommet på Roskilde Universitetsforlag.

Jeg har selv boet og arbejdet i landet igennem en årrække, og nogle af mine bedste venner er bangladeshere. Derfor glædede jeg mig også helt vildt til at læse bogen.

I danske medier er Bangladesh så godt som usynligt. Oversvømmelser kan stadig trække overskrifter, men mest på tidspunkter, hvor dele af USA ikke også er [oversvømmet](#). Og så naturligvis ved ulykker på [tekstilfabrikker](#), som producerer tøj til danskerne



For mange danskere er Bangladesh et næsten ukendt begreb. Det til trods for, at Bangladesh gennem årene har modtaget store beløb via dansk udviklingssamarbejde, og at Danmark og Bangladesh via globaliseringen på mange måder er tæt forbundet.



Foto: Lotte Ladegaard

I danske medier er Bangladesh så godt som usynligt. Oversvømmelser kan stadig trække overskrifter, men mest på tidspunkter, hvor dele af USA ikke også er oversvømmet. Og så naturligvis ved ulykker på tekstilfabrikker, som producerer tøj til danskerne.

Men Bangladesh er også så meget andet, og derfor er den nye bog en gave til os, der elsker landet på godt og ondt, og som beskæftiger os med udvikling og globalisering.

Mellem nationalstat og globalisering

”Bangladesh. Udvikling i en globaliseret verden” af Mikkel Fugl Eskjær og Silke Stidsen er skrevet på baggrund af de to forfatteres egne, længerevarende ophold i landet. Målet med bogen er ifølge forordet at ”tilbyde en mere tværgående forståelse af forholdet mellem nationalstat og globale processer.”

Forfatternes arbejdshypotese er, at ”forstår man Bangladesh, forstår man også mange af de problemer, udfordringer og muligheder, som verdenssamfundet står overfor i relation til det, som betegnes det globale syd.”

Forfatterne har valgt at sætte Bangladesh ind i en globaliseringskontekst i seks dele: 1. Miljø- og klimaudfordringer, 2. Befolkning og udvikling, 3. Globaliseret økonomi, 4. Politik og demokrati, 5. Religion og radikaliserings samt 6. Kommunikation og udvikling.

I forordet skriver forfatterne, at kapitlerne kan læses i en vilkårlig rækkefølge. Det eneste, der er obligatorisk læsning, er indledningen, ”idet kapitlet tilbyder en generel introduktion til centrale globaliseringsbegreber, som vil blive taget op i de efterfølgende kapitler.”

Kancellisprog og for mange gentagne ord

Begge forfattere har en akademisk baggrund, der i høj grad slår igennem i bogen. Den stærkt akademiske tilgang er både bogens styrke og svaghed. Styrke, fordi det er tydeligt, at der ligger et kæmpe og grundigt research- og analysearbejde forud for skrivningen af bogen. Svaghed, fordi især indledningen og dele af bogens kapitler er særdeles tunge at komme igennem på grund af udpræget brug af kancellisprog.

I nogle dele af bogen indgår ”denne,” ”dette,” ”ligeledes,” og ”således” praktisk taget i hver eneste afsnit.” Der er også sproglig afsmitning fra engelske kilder. Bangladeshs leder er for eksempel premierminister med lille p på dansk, modsat på engelsk og i bogen, hvor forfatterne har skrevet det med stort. Der er mange parenteser, der sagtens kunne være undgået, og lange sætninger. Begge dele generer læserytmen.

Forfatterne er også store tilhængere af semikolon og udråbstegn, hvor forfatterne ligeså godt kunne have sat punktum og dermed have lettet sproget. Inaktivt sprog og udbredt brug af ”man” er gennemgående



Forfatterne er også store tilhængere af semikolon og udråbstegn, hvor forfatterne ligeså godt kunne have sat punktum og dermed have lettet sproget. Inaktivt sprog og udbredt brug af ”man” er gennemgående. I flere direkte citater får læseren ikke navnet på kilden at vide, med mindre læseren er energisk nok til at slå op i de 28 siders noter, der er sat ind bagerst i bogen.

Forfatterne bruger også ”herunder” og ”herover,” hvilket i intet tilfælde giver mening, fordi den tekst, de refererer til, altid står på en anden side. Og hvorfor bruge et ord som ”evident,” når man ligeså godt kunne bruge danske ord som ”det er tydeligt”?

Desværre er der også en del komma- og sprogfejl samt manglende konsistens. Den virkelig pernitengrynnede læser kan blandt andet lade sig irritere over, at ”Danida” er skrevet med versaler nogle steder og med små bogstaver andre steder, som Danida selv gør det.

Arsenik og gamle kniplinger – og arsen i drikkevandet

Der har også sneget sig fejl ind.

Bangladesh har ikke et problem med arsenik i drikkevandet. Bangladesh har et problem med arsen, som hedder *arsenic* på engelsk.

Det er forvirrende, at det hedder noget andet på dansk, men det er altså sådan, det er. Det har en tidligere kollega, som engang var rådgiver på et af Danidas store landbrugsprojekter, belært mig om, og det bekræftes af diverse [artikler](#) på nettet.

Det er i min optik en meget begrænsende definition af udvikling. Ikke mindst i et land som Bangladesh, hvor masser af civilsamfundsorganisationer arbejder meget langsigtet, ofte i årtier, med at mindske for eksempel børnearbejde, forhindre overgreb mod og handel med børn og for at øge ligestillingen for kvinder og piger



Arsenik har tidligere været brugt som rottegift, og det var også det giftstof, som de excentriske, gamle tanter Abby og Martha bruger til at forgifte aldrende ungarle med i Frank Capras underholdende film "[Arsenik og gamle kniplinger](#)."



Foto: Lotte Ladegaard

Desuden skriver forfatterne, at udvikling "ofte arbejder ud fra et her og nu perspektiv, der handler om at hindre strukturelle konsekvenser af sult, underernæring eller økonomisk misvækst."

Det er i min optik en meget begrænsende definition af udvikling. Ikke mindst i et land som Bangladesh, hvor masser af civilsamfundsorganisationer arbejder meget langsigtet, ofte i årtier, med at mindske for eksempel børnearbejde, forhindre overgreb mod og handel med børn og for at øge ligestillingen for kvinder og piger.

Spændende og relevant

Indledningen er bygget op om, at "Forestillingen om Bangladesh som et land præget af store natur- og menneskeskabte udfordringer er en figur, som har fulgt landet fra begyndelsen." Her gik jeg helt i stå for første gang. At bruge "figur" i den her sammenhæng giver simpelthen ikke mening for mig, som ikke har en eller flere universitetsgrader.

En enkelt gennemskrivning af en sproghaj ville have udraderet alt det her sprogfnidder, som står i vejen for en god læseoplevelse



Forhåbentlig giver den meget akademiske tilgang mening for nogle af bogens andre målgrupper, som ifølge forordet primært er "studerende ved højere læreanstalter samt højskoler, gymnasier og andre uddannelsesinstitutioner, der beskæftiger sig med områdestudier og globaliseringsstudier eller med udviklingshjælp og internationale forhold. Håbet er dog, at bogen kan læses af alle med interesse for Bangladesh, eller som bekymrer sig om de globale udfordringer, som er blevet en fast bestanddel af det 21. århundredes sociale virkelighed."

En enkelt gennemskrivning af en sproghaj ville have udraderet alt det her sprogfnidder, som står i vejen for en god læseoplevelse. Det er super ærgerligt, i hvert fald for en sprogfetichist som mig, at forlaget har sparet den del væk, for indholdsmæssigt er de seks dele både spændende og yderst relevante.

Fra surdejsbrød til terrorangreb

Jeg blev især fanget af kapitlerne om "Globaliseret økonomi," "Politik og demokrati" og "Religion og radikalisering." Dels oplever jeg, at de tre kapitler er mere velskrevne end de foregående kapitler. Dels er det områder, hvor der virkelig er sket noget, siden jeg sidst var i landet for godt tre år siden.

Kapitlet om "Religion og radikalisering" lægger for eksempel stærkt ud med at tage os med til "Holey Artisan Bakery and Restaurant" i hovedstaden Dhakas diplomatkvarter. Den 1. juli 2016 blev cafeen, der har "været en magnet for den del

af Dhakas befolkning, som ved, hvordan croissanter og håndlavet surdejsbrød skal smage,” udsat for et terrorangreb.

I den indledende feature skabes en velkendt forståelsesramme for dem, der ikke kender Bangladesh endnu, for hvilken dansker kender ikke en god café og smagen af håndlavet surbrød? Samtidig giver det et helt andet billede af Bangladesh end det, mange danskere i forvejen har.

Efter beskrivelserne af gæsterne og stedet, skifter scenen brat til ”da fem unge mænd iklædt T-shirts og jeans trådte ind i cafeen, blokerede døren og med ryggen mod hinanden fyrede maskingeværskugler op i loftet, mens de råbte ’Allahu akbar,’ Gud er stor.” Igen en desværre efterhånden velkendt situation.

Dermed er læseren solidt indfanget i kapitlet om religion og radikalisering, som blandt andet beskriver det spirituelle og ”muslim light-”Bangladesh, som mange Bangladesh-kendere elsker landet for. Samtidig går kapitlet et skridt videre og ser på, hvordan nationale bevægelser og udvikling samt internationale terrorbevægelser og islamisering er trængt ind i og gradvist ændrer Bangladesh.

Kapitlet indeholder også en finurlig, lille sløjfe på, hvorfor ordet ”sekularisme” er så svært at håndtere i Bangladesh. Når ordet oversættes til bangla, betyder det simpelthen noget helt andet.

Det islamiske parti Jamaat-e-Islami faktisk er det parti i landet, der har de mest demokratiske og økonomisk gennemsigtige strukturer. Det er formentlig stik imod, hvad de fleste danskere forventer af et islamisk parti



Alle kapitler indledes med en relevant feature eller *case*. Det er med til at løfte bogen både sprogligt og indholdsmæssigt, og for mig gav det lysten til at læse videre til trods for de sproglige udfordringer.

Der er også mange andre guldkorn i bogen. For eksempel beskriver forfatterne i kapitlet om ”Politik og demokrati” meget fint og loyalt, hvordan det islamiske parti Jamaat-e-Islami faktisk er det parti i landet, der har de mest demokratiske og økonomisk gennemsigtige strukturer.

Det er formentlig stik imod, hvad de fleste danskere forventer af et islamisk parti.

Historisk baggrund splittet op i små bidder

Som forfatterne selv lagde vægt på, da bogen blev præsenteret under en reception i København den 24. august 2017, er Bangladeshs historie stadig det, der former landet og bangladeshernes selvforståelse.

Det gælder blandt andet bangladeshernes manglende lyst til at være del af et Pakistan, der gik helt anderledes op i befolkningens muslimske identitet frem for nationale tilhørsforhold, som bangladesherne føler meget stærkt.



Foto: Lotte Ladegaard

Forfatterne har valgt ikke at lave et indledende kapitel med landets historie, tradition for aktivisme og den blodige uafhængighedskrig, som betød, at landet fik sin selvstændighed fra Pakistan i 1971. I stedet har de splittet den historiske baggrund op i små bidder i de enkelte kapitler.

Selv kender jeg historien og dens betydning for bangladeshernes selvforståelse temmelig godt. Men for den uindviende vil det formentlig være svært helt at få hold på betydningen af historien for nutidens begivenheder i Bangladesh. Især, hvis den relativt historie-uvideende læser ikke læser alle kapitler i rækkefølge og på en gang.

Manglende stemmer fra civilsamfund og kvinder

Gennemgående savner jeg lidt flere helt almindelige mennesker og et bredere udvalg af repræsentanter fra civilsamfundet i bogen. Civilsamfundet er for mig noget af det, der står allerstærkest i Bangladesh.

Det var helt almindelige mænd og kvinder med simple skydevåben, hakker og skovle, der gik til angreb på det tungt bevæbnede pakistanske militær for snart 50 år siden og vandt uafhængighedskrigen.

Det var en bevægelse af universitetsstuderende, der kæmpede mod og var med til at vælte militærdiktator Ershad i slutningen af 1980'erne og 1990.

Det er civilsamfundet, der i alle mulige skikkelser har været med til at grundlægge Bangladesh og opnå flere af FN's 2015-mål. Alligevel refererer forfatterne primært til de enorme organisationer BRAC og Grameen Bank og det med en gennemgående undertone af beundring.

For eksempel tilskriver forfatterne BRAC æren for, at brugen af oral rehydration solution, eller ORS, blev bredt ud til hele Bangladesh. Det ville ikke have kostet mange ord at give en anden bangladeshisk organisation, International Centre for Diarrhoeal Disease Research, Bangladesh, kredit for at opfinde den simple og billige løsning på at kurere følgevirkningerne af diarre.

Andre civilsamfundsstemmer, ved jeg fra egen erfaring, er helt anderledes kritiske overfor de to mastodonter. De andre civilsamfundsstemmer hører vi desværre kun i meget begrænset omfang.

Vi hører også kun begrænset om den kritik, som mange forskere rejser af mikrokreditter med tårnhøje og relativt uigennemskuelige rentesatser, som udgør en del af for BRACs og Grameen Banks økonomiske grundlag.

Samtidig savner jeg flere kvindestemmer i bogen. Alle kapitler rundes af med ekspertinterviews, som med en enkelt undtagelse er mænd. Det er ærgerligt, når nu landet er stopfyldt af stærke, kvindelige aktivister og ledere for lokale organisationer.



Foto: Lotte Ladegaard

Topfoto: Lotte Ladegaard.

Jeg modtager ikke honorar, når jeg blogger for POV International. Hvis du kan lide at læse mine artikler, kan du sende et beløb direkte til mig via Mobile Pay til 27 30 17 89. Det giver mig råd til at skrive mere. Og, nej, det er ikke pinligt at give et bidrag. Jeg bliver helt vildt rørt over det mindste beløb.

Bogen blev anmeldt i POV, da den udkom i 2017. Dette er en opdatering.

Kategorier

Asien DK Featured Globalt Kultur og Medier

Tags: [Bangladesh](#), [globalisering](#), [klimaudforandringer](#), [radikalisering](#)



POINT of VIEW International er et uafhængigt medie og en platform for selvstændige skribenter.

Vi arbejder ud fra en overbevisning om væsentligheden af fri og gratis adgang til god journalistik, analyse og debat. Derfor har POV ingen betalingsmur, ligesom vi heller ikke finansieres med banner- eller pop-up-reklamer.

Derfor er vi også afhængig af læsernes støtte.

Selv små beløb gør en stor forskel, både for POV og for skribenterne.

Du kan hjælpe os ved at abonnere på POV med et fast støttebeløb via PayPal eller en enkelt donation via MobilePay.

Støt POV med MobilePay

Støt POV's arbejde med en flad tyver (eller mere) og et enkelt klik på logoet nedenfor eller via nummeret her: [MobilePay93 85 05 85](#)

Støt POV som abonnent

Nedenfor kan du vælge at støtte POV med et fast, månedligt beløb på 20, 100 eller 1000 kr. via PayPal. Aftalen kan til enhver tid opsiges med øjeblikkelig virkning.

Donations-niveau

Glad bruger : 20.00 DKK pr. måned ▼

Tilmeld

Ønsker du at støtte den skribent, der har skrevet ovenstående, så klik på hjertet til højre ud for skribentens foto og navn – i toppen af siden.

POV WEEKEND – UGEBREV HVER FREDAG MORGEN

Husk også at tilmelde dig ugebrev POV WEEKEND. Tilmelding kan ske her, hvorefter du fremover vil modtage ugebrevet hver fredag. Det er naturligvis gratis.

[Nyhed – Tilmeld dig POV's Ugebrev her](#)

